

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrť leta . . . 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Insirati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petstvrste
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

95. številka.

Maribor, dne 27. avgusta 1920.

Letnik XII.

Poljska vojska.

Trdovratni odpor Poljakov, napram rusku boljševizmu je svet presenetil. Njihova zmaga se zdi mnogim nekaj tako zagonetnega, da ne morejo najti razlogov, kar nočejo verjeti poročilom in še vedno mislijo, da se bo zopet preobrnilo in njihova zmaga še ni tako velika in odločilna. Toda dejstvo stoji, ni ga več mogoče ne zmanjšati, ne utajiti, treba da ga razložimo in pojasnimo ter potegnemo iz njega logične zaključke.

Pred 150 leti so imeli Poljaki veliko in močno državo. Bila je po razsežnosti zemlje in po številu prebivalstva ena največjih držav Evrope. Toda ta država je propadla na tako žalosten način, kot težko kakšna druga država na svetu. Trije sosede so jo enostavno razdelili med sabo in zaslužniki. Navadno pravijo: „Razpada Poljske je bilo krivo plemstvo“, ali pa: „Kriva je bila nesloga in notranji nered.“ — Vse to je neresnično. Poljsko plemstvo ni bilo nič slabše, bilo je celo znatno boljše, kakor pa nemško, ali avstrijsko plemstvo onih časov. Tudi nered v državi ni bil večji, kakor pa po vseh drugih evropskih plemenitaških državah. Poljska država je razpadla glavno radi tega, ker ni imela nobene vojaške moči. Na eni strani se je razvila v vojaškem oziru zelo krepka Prusija, na drugi strani je začel na Ruskem car Peter Veliki organizirati vojaštvo po nemškem uzoru, v sredini je bila Poljska, kjer so mislili, da bodo izhajali najbolje, ako ne bodo imeli nobene vojaščine. Predsednik zadnjega poljskega državnega zbora je napisal razpravo, v kateri je zagovarjal mnenje, da Poljakom ni treba vojaščine, češ, ako sami ne bodo napadli nikogar, tudi njih ne bo nikdo napadel.

Tekom dolgih let sužnjosti so se Poljaki naučili spoznavati, kaj pomeni lastna država. Izprevideli so tudi, da morajo imeti močno vojaščino, ako hočejo ustanoviti in ohraniti državo. Ta zavednost je prešla v resnici celo ljudstvo. V zadnjih desetletjih smo mi očitali Poljakom, da nas ne razumejo, isto so Poljaki očitali nam. V resnici se nismo razumeli, ker so bili naši in poljski nazori popolnoma različni. Mi smo se borili za narodnost, Poljaki za državo. Narodnost

je pomenila pri njih državnost, za jezik so se borili samo radi tega, ker je ena izmed svojstev državotvorne naroda. Vse politične stranke so se razlikovale med sabo samo po načinu, kako zopet obnoviti državo. Na Poljskem n. pr. ni bilo nobene izrazito katoliške, a tudi nobene izrečno protikatoliške stranke, ker je tudi versko vprašanje stopilo v ozadje pred vprašanjem države. Obenem je prodrlo prepričanje, da morajo za ustanovitev in ohranitev države napraviti veliko vojaško moč. V tem smislu se je vzgajal poljski narod cele rodove. V knjigah so se opisovali stari poljski junaki, praznovali spomini poljskih zmag. Ustanavljale so se organizacije z izrazitim namenom, da vzbude med narodom vojnega duha. Sokoli so bili zelo priljubljeni, a to so bili izrazito narodna bojna organizacija, Skaute so ustanavljali z mrzlično naglico; povsod se je opazalo, kako se razvija vojni duh in disciplina.

Ko so se osrednje države morale udati ententi in smo mi skoraj brez lastnih zaslug in naporov prišli do lastne državnosti, je zavladal med nami približno isti duh, ki je vladal med Poljaki pred 150 leti ob razpadu države. Udali smo se sanjarijam, da bomo odslej lahko živeli brez vojaščine in brez nasilja. Meje države bomo postavili, kjer bomo hoteli, vsi narodi bodo naši bratje, naš uzor je postala neke vrste anarhistična republika, kjer bi vzdrževal red le samo idealizem državljanov; za varnost mej bi pa skrbela prijaznost sosedov. Če pogledamo nazaj, se moramo v resnici čuditi, kako so bile tudi vse trezne glave polne opojnega dima. Pri Poljaki pa se je obratno. Zadobili so državo, za katero so se toliko trudili in zavedli so se, da potrebujejo, da ohranijo in okrepe to pridobitev, znatne vojaške moči. Pri njih je bilo ljudstvo po šolah, cerkvah, književnosti, javnem življenju, vzgojeno v militarizmu. Poljski socialisti so imeli že poprej dobro organizirano bojno organizacijo, ki je bila tajna in se je neprestano borila z Rusi. Njen vodja je bil Pilsudski, sedanjí načelnik poljske države in glavni poveljnik vojske. Ta socialistična „bojovka“ je bilo prvo jedro nove poljske armade. K nji so pristopili deli levega krila narodno-

demokratske stranke in poljske legije, ki so se ustanovljale po ententinih državah. Ko je nastala poljska država, je ljudstvo v navdušenjem vstopalo v armada. „Vojakov bi imeli, kolikor bi hoteli, a manjka pa nam častnikov, orožja in drugih vojnih potrebščin“, mi je rekel pred poldrugim letom voditelj poljskih socialstov in prvi poljski minister zunanjih zadev Wasilewski, ter ob enem pripomnil, da se njegova hči v poljski legiji pri oddelku strojnih pušk vojskuje zoper Ukrajince. Častnike in druge potrebščine so jim pač dali Francozi. Treba je pa tudi pomeniti, da je na Poljskem, okrog Varšave in Lodza zelo razvita industrija, ki je zamogla deloma služiti za militarizem. Ko se je pričela vojna z boljševiki, je zavladalo med Poljaki zelo resno bojno razpoloženje. Poljski varšavski listi so pisali ves čas čudovito mirno in samozavestno. Bojnih poročil malo, bombastičnih člankov pa nič, samo poročila o delovanju in žrtvovanju. Ustanovljale so se legije najrazličnejše vrste, vsa mladina, moška in ženska, je prišla za orožje. Varšava se je izpremenila v ogromni bojni tabor, vsi prepiri so utihnili, razlika med strankami je izginila. Načelnik države in glavni poveljnik vojske je socialist Pilsudski, predsednik ministrov samostojni kmet in duhoviti samouk Witoš, podpredsednik socialist Daszynski. Odločnost in treznost, s katero so se Poljaki spustili v vojno, mora v resnici osupniti. Celó Jud Liebermann, nekdaš socialistični poslanec iz Przemysla v dunajskem državnem zboru, je stopil na čelo socialistične legije.

Poljaki so zmagali, ker so bili vzgojeni v državnem idealu in v vojaškem duhu. Vsakdo je vedel, da je njegova dolžnost z orožjem braniti domovino in da je lastna država tako veliko dobro, da je vredno — smrti mnogo tisočev svojih državljanov. Militarizem je brez dvoma veliko breme, toda če hočemo imeti državo, moramo imeti vojaščino. Sosedje nas bodo cenili po tem, koliko smo močni, brez vojaštva ni varnosti mej, reda v državi in ugleda v tujini, brez tega pa tudi ni dobrega gospodarstva in trdne denarne veljave. Morali se bomo tudi mi nekaj učiti od Poljakov, kakor so se oni naučili od zgodovine.

Slovinci širite naše liste!

LISTEK.

Brat Narodni:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Zato je rediteljstvo nujno potrebna stran naših javnih prirediteljev. In sicer v zanesljivih rokah. Pa vendar, kako rado se na to pozablja! Zlasti je neodpustljiv greh, ako odsek, ki prireja javen nastop, ne misli na to, da bi preskrbel, ali vsaj omogočil potrebno nadzorstvo med svojim drobižem. Le prepogosto se zgodi, da starejši sicer zahtevajo naraščaj za nastop, drugače program ni dosti pisan, po nastopu se pa za otročaje komaj še zmenijo. Imajo otroci slučajno stariše seboj, se pač ti morda zavzamejo zanje. Drugače se sučejo na veseličnem prostoru po svoji volji kakor odrasli.

In to naj bi ne bilo slabo?

Naj navedem konkreten slučaj! Po neki taki prireditvi so mi dečki od naraščaja tožili, da so jih sokolski fantje na veseličnem prostoru napadali. Zaučudil sem se, kako je bilo to mogoče.

„Bili so za mejo in so se upali vedno bliže. Mi smo čakali tam na nastop, pa so nas neprestano dražili in zmerjali.“

„Ste jim vračali priimke?“

„Nismo. Pa so vendar pozneje še bližje prišli. Ko je bilo konec telovadbe in so ljudje posedli k mizam, so udrli notri. Metali so nam kamenje na palice. Hoteli smo uiti, pa nismo mogli.“

„Veste imena tistih Sokoličev?“

„Vemo. Tiste štirje so bili.“

„Dobro. Pritožili se bomo na vodstvo Sokola. Naj zapre svoje razbojnike v ječo, drugače jih bomo mi. Toda še enkrat vas vprašam, če se niste tudi vi kaj izpozabili in vračali milo za drago? Drugače nam Sokol odgovori: Pometajte pred svojim pragom! Zaprite svoje razbojnike!“

„Nismo se. Se odgovarjali jim nismo. Kar stran smo gledali.“

Težko sem verjel v toliko junaštvo, toda za nasprotno tudi nisem imel dokazov. Pohvalil sem jih in potolažil.

Drugi dan se mi prav zaupno približa eden izmed njih, ki prejšnji dan ni nič govoril.

„Gospod, ali ste že pisali Sokolom?“

„Danes bom.“

„Dobro, da niste. Morebiti bi ne bilo prav.“

„Zakaj misliš, da ne?“

„Ker so se tudi naši topli. Če bomo mi tožili, bodo oni tudi. Mihec je enega pod grmom mikastil in Tine je drugemu od vratu doli pretrgal srajco.“

„Tako! Pa so se sinoči tako nedolžne delali.“

„Hm. Seveda ni lepo. Hudo je pa tudi mirno poslušati zmerjanje in trpeti napade.“

Tako sem torej vedel. Ali bi se pa vse to godilo, če bi bilo skrbljivo za rediteljstvo in bi to storilo svojo dolžnost? Da, predvsem radi teh obžalovanj vrednih, pa vendar od dne do dne intenzivnejših bojev med obojimi naraščajem je dandanes opustitev rediteljstva neodpustljiv greh!

Prav isto velja o Sokolih. Toda oni me bodo še manj poslušali.

Sicer pa vem tudi od tam neko storiijo. Eden naših naraščajnikov mi je pripovedoval:

„Bil sem na sokolski veselici in sem skozi živo mejo pokukal na telovadni prostor. Predno sem kaj zagledal, mi je priletela od roke odraslega človeka zaušnica, da je ne bom zlepa pozabil.“

Ravno ljubeznjivo ni bilo, pa bilo je radikalno. Reditelj je izvršil svojo nalogo, dasi ne na posebno človekoljuben način. Kjer pa ni odraslih rediteljev, si skušajo paglavci sami braniti svoje pravice — in pretep je tu! Tak način vzgoje pa ni ne orlovski ne sokolski, ampak — rokovnjaški!

XVI.

Iz Kamnika smo šli nekateri dijaki na planine. Dolgo nismo turistovali, toda v sočnem planinskem zraku smo uganili marsikatero modro. Pa tudi razposajenih se nismo ogibali.

Teden po izletu sem sprejel od prijatelja pismo. Zdi se mi vredno, da ga zaupam prijaznim bravcem teh spominov.

Moj! — Za hišo pod še lestečo lipo ležim vznak na mehki travi. Glavo podpiram z rokama. Z očmi iščem razodetja v preroških oblakih pod sinjim nebom. Misli mi uhajajo nazaj v Kamnik in obnavljajo sliko za sliko z orlovskega izleta. Ne zgolj teoretično. Grabijo na praktično plat, preudarjajo, presoajo hvalijo, grajajo, obsojajo . . .

Ne! Vse to je zgolj domišljija! Saj ni več ras. Godilo se je pred nekaj trenutki. Sedim za mizo in pišem. Pišem, kar sem dognal pod lipo.

Ne vem, če sem bral ali slišal, da se je orlovska prireditel v Kamniku obnesla sijajno, da, nad vsako pričakovanje. Vse da je bilo sijajno. V sijajnem številu so Orli prikoralaki, sijajno so telovadili, sijajno se je vršilo vse do zadnje pičice . . .

Dragi! Ti me boš razumel. Bog ve, da zlepa kdo ne želi Orlom sijajnejših uspehov od mene. Toda če bi bilo v Kamniku res vse tako krasno, bi morali ti ljudje same čudeže delati. Po naravnem potu to ne more biti. Hesterni sumus — od včeraj smo! Sijajen Orle ne postaneš tako hitro!

Če bi tudi ne bil sam v Kamniku, bi mi tako poročilo presedalo, ker vem, da je — pretirano.

Resnično je bilo v Kamniku lepo. Pogled na te mnogoštevilne krepke mladeniške postave polne mladostnega ognja, — zavest: to so prvoboritelji prelepe večne ideje — mora privzdigiti tudi večjo flegmo od mene. Toda ne razumem, zakaj bi morali govoriti pod vplivom tega ognja v samih superlativih, zakaj bi morali vse slabe strani našega pokreta tako velikodušno spregledati.

Res je bilo lepo. Toda odkrita kritika in pridno popravljanje ne sme nikdar odnehati.

Dragi! Resnica nas bo osvobodila! Če bomo vse vprek brez samokritike poveljavali, kar se zgodi na katoliški podlagi, ne vem če bomo dolgo hodili po pravih potih. Med tem ko mi ne kritiziramo, kritizirajo drugi, naši nasprotniki. Neredkokrat opravičeno. Je to dobro za nas?

(Dalje.)

Politične vesti.

Jugoslavija.

Ministrski svet je sklenil, da se vršijo volitve v konstituanto 22. novembra. Ministrski svet bo tudi še enkrat pregledal občinski volilni red za Slovenijo.

Ministrski svet je razpravljal o občinskih volitvah v Srbiji. Vlada ne odreja komunistom veljave priporojenih mandatov in se jim bo za enkrat pustilo, da prevzamejo upravo.

Liberalno časopisje vedno trosi v svet zmago demokratov pri srbskih občinskih volitvah. Do sedaj znani izid volitev pa nam govori ravno nasprotno. Radikalci so dobili večino v 469 občinah, demokrati v 451, nevtraleci v 55, zemljoradniška stranka v 49, sporazumeli radikalci in demokrati v 31, komunisti v 27, republikanci v 2. Izid volitev še ni znan iz 1064 občin. Demokratska zmaga je torej laž.

Novoizvoljeni občinski odbor v Beogradu je že imel svojo prvo sejo. Komunisti so, kakor predpisano, prisegli z izjavo, da smatrajo prisego za formalnost. Radikalci in demokrati so izjavili, da bodo podpirali novoizvoljeni odbor.

Boko Kotorsko bodo tle dni zapustili Francozi. Jugoslaviji bodo zapustili arzenal, iz katerega bodo vzeli vse zaplenjeno avstrijsko municijo.

Na zahtevo ameriškega admirala Andrews pri svoji vladbi naj zapustijo Italijani radi ogorčenja med ljudstvom Dalmacije. Ameriška vlada je že tozadevno posredovala v Parizu ter Londonu.

Zgoraj omenjeni admiral Andrews je prepovedal italijanskemu vojaštvu ter oficirjem vstop v Split. Tudi italijanski vojni ladiji morate odpluti iz splitske luke.

Preosnova deželne vlade v Ljubljani. Po poročilih iz Beograda se tudi v naši pokrajinski vladbi izvrši neka sprememba. Za poverjenika za pravosodje je imenovan dr. Žerjav, za poverjenika za notranje zadeve je baje imenovan prof. Pitamic in za poverjenika socijalnega skrbstva bo pa imenovan dr. Ravnihar.

Preosnova hrvatske pokrajinske vlade. Pokrajinska vlada za Hrvatsko je sestavljena sledeče: Ban dr. Laginja (Narodni klub), podban dr. Roje (demokrat), prosveta dr. Bazala (Narodni klub), socijalna politika dr. Markulin (Ljudska stranka), zdravstvo dr. Dežman (Narodni klub), pravosodje dr. Djurković (demokrat), poljedelstvo Demetrovič (demokrat) in trgovina Gjermanović (radik.).

Poljska.

Poljska protiofenziva poteka tako ugodno, da grozi celi boljševiški armadi poraz. Severna ruska armada je vsled zavzetja Bialystoka odrezana. Poljakom je padlo v tem odseku v roke na desetstotoseč ujetnikov. Rusi so izgubili tudi okoli Mlave in Soldava 11.000 mož. Poljaki so zasedli celotno ozemlje med Narevom in Bugom, kjer se še bje odločilna bitka.

Wranglova armada se je združila z donskimi in kubanskimi kozaki. Boljševiki so zapustili v pobegu Eusebij in potopili boljševiško brodovje v Kaspiškem morju.

Vsled porazov boljševiške armade so se začeli upori Ukrajincev proti sovjetski Rusiji. Ukrajinci stopajo v poljske vrste ter se bojujejo proti boljševikom. Glavna ukrajinska armada pa skuša dobiti zvezo z Wranglovo armado. Mogoče, da bo v najkrajšem času ustvarjena enotna fronta od Poljske do južne Rusije preko Ukrajine in boodrezana Rusija od Črnega morja. Tudi Kavkaz je začel z upori proti boljševikom.

Skupna izguba boljševiške armade znaša do sedaj: 70.000 mož, 200 topov in 1000 strojne. Poljski general Sikorski je uničil 54. rdečo divizijo, in zajel 10.000 boljševikov, 17 topov in veliko vojnega materijala.

Vojaški uspehi je tako dvignil Poljake, da se od 15 od Rusov jim ponujenih mirovnihih točk sprejelo samo eno: demobilizacijo Poljske, ako demobilizira tudi Rusija.

Cela severna ruska fronta je v razsulu, boljševiško vojaštvo se podaja kar trumoma, ker je disciplina v armadi popolnoma odrekla. Od ruske armade se drži edino le še južni del, ki prodira po Galiciji. Poljski uspehi na severu bodo prisilili tudi južno rusko fronto na umik. Rusi sedaj koncentrirajo vse svoje moči v ozadju črte Bjelostok — Brest-Litovsk.

V obmejni št. IIj.

Na Malo Gospojnico, dne 8. septembra t. l., obhajajo obmejni Slovenci v našem Port Arturju — v St. Ilju v Slov. gor. — desetletnico otvoritve tamošnjega „Slovenskega Doma“ in proslavo zloma germanskega nasilja. Istega dne vozi okoli 10. ure dopoldne poseben vlak iz Maribora, ki vozi iz St. Ilja nazaj v Maribor ob 22. uri istega dne. Prijave za poseben vlak je poslati vsaj do 30. t. m. Za udeležence je na vseh progah južne železnice dovoljena polovična cena za vozne listke v St. Ilj in nazaj. Izkaznice se dobijo za 1 K pri „Mariborskem Orlu, Cirilova tiskarna“ do 2. septembra. Na ta narodni praznik obmejnih Slovencev vsi v St. Ilj!

Dnevne vesti.

Duhovniške spremembe. Premeščen so č. č. gg. Ogulin Janez od Svetinje v Jarenino, Skuhala Alojzij iz Makol k Sv. Lovrenču na Pohorju. Skolič Marko, ki je bil vsled bolezn na dopustu, v Crešnjevec, M. Medved iz Jarenine v Teharje, Kotnik Janez od Sv. Antona v Makole — C. g. Peternel, doslej v Teharjih, dobi župnijo Crešnjeve. — Upravo župnije pri M. Snežni je prevzel č. g. Vožlič, iz Spilj od Nemcev pregnani župnik.

C. g. Valentin Kropivšek, župnik v Framu, je nevarno zbolel in se priporoča svojim duhovnim bratom v memento!

Duhovnih vaj v Mariboru se je udeležilo 80 č. gospodov duhovnikov. Duhovne vaje je vodil č. pater Regulat, frančiškan iz Ljubljane.

Demokratski finančni minister Kosta Stojanovič hoče obremeniti naše davkoplačevalce z novimi davki. Vladni ukaz o proračunskih davkih je tiskan v „Službenih Novinah“ in objavljen samo s podpisom finančnega ministra. Tega ukaza nista podpisala ministra: dr. Korčec in dr. Drinkovič.

Razmejitvena komisija v Mariboru. Danes se je general Plivelič v poslih, ki se tičejo obmejnih vprašanj, odpeljal v Ljubljano. Dne 24. t. m. se je komisija v štirih avtomobilih podala skozi apaško kotlino v Radgono, da si ogleda ondodni del meje. Tehnično osebje že več dni meri in določa mejo pri Kapaunerkoglu nad Marenberkom. Določitev mejne črte se vrši sporazumno z župani in prizadetimi posestniki.

„Südmarka“ na delu! Zloglasna „Südmarka“ je zopet prav pridno na delu. Z vso vnemo nabira darove za naš slovenski Korotan, da bi nam ga z juževimi groši iztrgala. Dosedaj je nabrala 1 milijon 300 tisoč kron, kateri znesek bo šel za podkupovanje glasov za ljudsko glasovanje v conah A in B. Nemška požrtvovalnost za narodne namene je v resnici vzgledna. Da bi jih posnemali tudi mi Jugoslovani in storili za naš Korotan nekaj več, kakor se je to godilo dosedaj!

Klin s klinom. Nemška svojat je pregnala iz Spilja mirnega župnika g. Vožliča. Hud Nemec, župnik dr. Potzinger pa je še vedno mirno na svojem mestu v Apačah na jugoslovanski zemlji. Nadučitelj, Slovenec, g. Majcen pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je moral takoj, ko je došla razmejitvena komisija v naše kraje zapustiti svoje bivališče v slovenski šoli pri Sv. Duhu. Nemškonacionalni zagrizeni nadučitelj Jäger v Apačah pa je še vedno na svojem mestu v Apačah. Ljuba slovenska prizanesljivost, mile mehke jugoslovanske rokavice!

„Nova Pravda“, glasilo „narodnih“ socialistov ima v sleherni številki priporočenih šest velenemurjev iz St. Lovrenca na Pohorju, med njimi tudi Jakob Novak in Feliksa Heinschko.

Vzroki svetovne bede. Londonski „Morn. Post“, ki gotovo ni „klerikalen“, je objavil celo vrsto člankov pod naslovom „Vzroki svetovne bede“, ki v njih razpravlja o odkritju tajne organizacije takozvanih: „Lionskih starcev.“ Pod krinko rdečega boljševizma se skrivajo ljudje, ki sicer niso v nobeni zvezi z delavstvom. To so rdeči framasoni, ki delajo na to, da uničijo oba stebra družbe, cerkev in državo. List imenuje to organizacijo „tajna vlada nevidne židovske svetovne države.“ Večina židov sploh ne pozna te organizacije, ki nasprotuje njihovemu svetovnemu naziranju, njihovi veri in stremljenju po narodni državi. (To dokazuje nedavno odkrit komplot v Jeruzalemu. Op. ur.) Boljševizem je samo faza v boju tajnih moči proti današnjemu svetu.

Komunisti v besedah in dejanju. Komunisti so v besedah čisto drugačni, kot v dejanju. Z lepimi besedami obljubujejo delavstvu, obrtnikom, malim kmetom in uradništvu vsa mogoča častna mesta, dobre službe, obilen dobiček in še celo zvezde na nebu. Ako pride čas, da bi morali spoiliti svoje obljube in dejanski pokazati svoje dobro srce za malega človeka, pa redno pozabijo na dane obljube. Ko so se vršile občinske volitve v Beogradu, so se pokazali v pravi luči, kajti za župana so si izvolili nekega profesorja, za podžupana tudi profesorja, za okrožne mestne načelnike same profesorje, advokate, inšpektore, ministrske tajnike, za občinske svetovalece same profesorje, advokate in zdravnike. Na delavce, obrtnike in na nižje uradnike so pa popolnoma pozabili, imajo pač srce za advokate, profesorje, zdravnike in za visoke uradnike. Taki so komunisti v besedah in dejanju!

Samostojneži se punčajo. Zibika v šmarnskem okraju je srečen kraj, da ji zadnji čas komandira bivši financer Pevec. Na povelje šentjurskega Drotevika, posavskega Ureka, pesniškega Mermolje in šmarnskega mesarja Habjana je g. financer pobiral od gg. „samostojnih“ kmetov deleže (200, 400 in še več kron) za „samostojnega Ekonoma. Zibiški „samostojni“ kmetje so ta komando g. financarja slepo ubogali in znosili bakšise v obliki stotakov skupaj. Minili so meseci in meseci, a „samostojni“ Ekonom, ki ga vodi liberalni advokat dr. Lajovič, ni poslal Zibičanom ne potrdil o sprejetju denarja, ne obljubljene koruze, sladkorja, tobaka, ne druge robe. In tako so pred kratkim „šturmali“ Zibičani trdnjavo financarja Peveca. O tem naskoku bi dobro bilo slovensko javnost natančneje poučiti.

Financijsko stanje južne železnice. Državne železnice dolgujejo južni železnici iz obračunov medsebojnega prometa za mesec februar, marec, april, maj, junij, julij in avgust okrog 40 milijonov kron, katerih pa ne morejo izplačati južni železnici. Ta tir-

jatev izvira iz tega, ker mora južna železnica izplačevati odpošiljateljem visoka povzeta, katere pa sprejemajo postaje državnih železnic zajedno z nakazano voznino. Ker južna železnica nima razven dohodkov iz svojega obrata nobenih drugih dohodkov, bo pri morana s 1. septembrom t. l. ukiniti medsebojni obračun z državnimi železnicami, katere bodo morale frankirati vse pošiljke, ki so namenjene na postaje državnih železnic v Jugoslaviji in katere prevaža južna železnica. Južna železnica ne bo sprejemala nobenih pošilk s povzetjem in predumji za postaje državnih železnic. Le na ta način bo južni železnici mogoče izplačevati svoje uslužbenke ter vzdrževati obrat.

Okrajni shodi zaupnikov naše Slovenske kmetijske zveze so: Celje, 30. avgusta ob 9. uri (novi čas) v vrtni dvorani hotela „Beli vol“. Poročevalec Zebot. Laški trg, v pondeljek 30. avgusta ob 10. uri. Poročevalec Marko Krajnc. Konjice v torek 31. avgusta ob 10. uri v prostorih Kmetijske posojilnice. Poročevalec Zebot. V Rajhenburgu za sevniški okraj v torek, 31. avgusta v Društveni dvorani v Rajhenburgu ob 10. uri. Poročevalec Marko Krajnc. V Slovenski Bistrici v prostori Okrajne hranilnice v sredo 1. septembra ob 10. uri. Poročevalec Zebot. V Brežicah v sredo 1. septembra ob 10. uri. Poročevalec Marko Krajnc.

Viničarski shod bo dne 8. septembra v Svetinjah.

Zborovanje zaupnikov KZ in SLS v Rogatcu za cel rogaski okraj se je dne 24. avgusta lepo obneslo. Odposlanec Kmetijske zveze iz Maribora je poročal o političnem položaju, o predpripravih za volitve in o organizaciji stranke. Obnovila se je okrajna in krajevna organizacija. Navzoči so bili najuglednejši možje rogaska okraja. Zbor je enoglasno protestiral proti načinu žigosanja živine in vozov. Protest se je poslal vladi in SLS v Ljubljani.

Desetletnica mature. Maturanti iz leta 1910 se zberejo v Celju dne 30. avgusta ob 7. uri zvečer pri „Confidentiju“, da proslavijo 10letnico mature.

Utonila je v nedeljo dne 22. avgusta t. l. 13 letna Alojzija Filipič (v stari Muri) na potu k Melinskemu brodu. Kljub takojšnji pomoči tamkajšnjega brodarja, ni bilo več mogoče, rešiti uboge, kajti Mura je po dvanemnem dežju tako narastla, da se je kar skrila med valove ter še je do danes pogrešana. V slučaju, da se je našlo njeno truplo, blagovolite naznaniti staršem. Filipič Alojz, Hujbar štev. 10, pošta Ivankovci.

Francoski maršal Joffre v Beogradu. LDU Beograd, 25. avgusta. Danes je došel v Beograd maršal Joffre. Prispel je s posebnim parnikom iz Bukarešte, kjer je bil v važni politični misiji. V pristanišču so ga pozdravili ministrski predsednik dr. Vesnić, vojni minister general Jovanović, dvorni maršal polkovnik Damjanović, francoski poslanik de Fontenay, general Hadžić ter mnogo dostojanstvenikov. Maršal Joffre se je pristrčno poljubil z dr. Vesničem ter se po pozdravu odpeljal v hotel „Srpski Kralj.“ — LDU Beograd, 25. avgusta. Maršal Joffre je tekom popoldneva napravil zlet na Avalo, kjer mu je inšpektor topništva, general Matič, pojasnil posamezne interesantne momente izza bitk pri Beogradu v l. 1914—1915. Ministrski predsednik dr. Vesnić je priredil zvečer na čast visokemu gostu svečano večerjo. Jutri dopoldne bo maršal Joffre posetil pehotno podčastniško šolo na Topčičarskem brdu. Opoldne bode obed v francoskem poslaništvu, popoldne pa bo sprejel maršal francosko kolonijo. Zvečer prirede častniški beograjske posadke maršalu na čast večerjo, popjutrišnjem bo svečani obed pri regentu prestolonasledniku.

Izprememba 15. člena volilnega zakona. Minister za konstituanto, dr. Lazar Marinković, je pripravi izpremembo člena 15 volilnega zakona, po kateri se izmed državnih uradnikov prizna pasivna volilna pravica samo ministrom in profesorjem pravnih fakultet. Istotako so pripravljene izpremembe člena v dodatku volilnega zakona o skrajšanju roka za volitve. Po tej izpremembi bodo volitve za konstituanto razpisane za 28. novembra t. l.

Posebni izpit za državne uradnike? Minister za notranje stvari namerava zahtevati od vseh političnih uradnikov, ki so bili za gotovo dobo v državni službi, v kateri mislijo ostati tudi nadalje, da se morajo podvreči posebnemu izpitu. Oni uradniki, ki ne bi hoteli položiti teh izpitov, bodo odpušteni.

Kaznovane banke. LDU Beograd, 25. avgusta. Pred dnevi je finančni minister izvršil revizijo vseh zagrebških bank radi posameznih primerov, ko se nekatere banke niso držale predpisov o trgovini z devizami. Pri tej priliki so prišli na sled, kakor poroča „Politika“, raznim nepravilnostim ter so bile kaznovane na globo 80.000 K banka Kronfeld, banka Butner in banka Kramer.

Nekaj za Črnogoro. LDU Beograd, 25. avgusta. Vsled sklepa vlade odpotujejo v Črnogoro finančni minister Kosta Stojanović, minister za pravosodje Marko Trifković in minister za prehrano Risto Jojič. Ministri odidejo začetkom septembra na potovanje in bodo ostali v Črnigori dalje časa v svrhu nadziranja državne uprave. — LDU Beograd, 25. avgusta. Glavna kontrola za Cetinje je razpuščena ter preidejo njeni posli na glavno kontrolo v Beogradu. Vsi člani glavne cetinjske kontrole so stavljeni na razpoložanje. — LDU Beograd, 25. avgusta. Podpisana je pogodba, po kateri se bo vršil potniški in poštni promet s Črnogoro z avtomobilom na progi Mikšič—Cetinje.

Obvezni polletni tečaj na državni pedkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop

tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani prošnje do 20. septembra t. l. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redne državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klawne živine in mesa.

Akcija proti malariji. Ministrstvo za narodno zdravje potrebuje čim več zdravnikov za antimalarijsko akcijo. Ker so bili za časa vojne mnogi zdravniki zaposleni v posebnih bolnicah za malarične, pozivljajo zdravstveni odsek one zdravnike v svojem področju, ki bi hoteli sodelovati pri odvracanju malarije, da se čim prej javijo ministrstvu za narodno zdravje. Reflektanti naj predložijo dokazila o svojem delovanju proti malariji, kakor tudi naj označijo svoje zahteve, odnosno plače in kraj, kjer bi hoteli delovati.

Tobačni trafiki v Rajhenburgu št. 18 in štev. sta do 20. septembra 1920 potom javnega natečaja razpisani. Enoletni kosmati dobiček je znašal 14.613 K. Položiti se mora, predno se ponudba izroči, 1400 K jamščine.

Koliko bo novega drobiža? LDU Beograd, 25. avgusta. Drobiž po 5, 10 in 25 par, ki se bo koval po predpisi ministra za finance v dunajski tvornici, predstavlja svoto 30.000.000 dinarjev. Tekom meseca bo tvornica izdelala vsak teden 10.000 kg novega drobiža.

Dovolitev uvoza zabranjenega blaga, ki je bilo naročeno pred 23. marcem 1920. V „Službenih novinah“ z dne 23. t. m. je priobčena naredba gospodarsko-finančnega komiteja, s katero se dovoljuje uvoz vsega onega pri uvozu zabranjenega blaga, glede katerega se nesumljivo dokaže, da je bilo naročeno, še predno je stopila v veljavo naredba ministrskega sveta o zabranitvi uvoza, t. j. pred 23. marcem t. l. Vsakdo, ki ima take naročilne pogodbe in obveznosti, mora v roku 15 dni od dneva priobčenja te naredbe v „Službenih novinah“ pri generalni direkciji carine v Beogradu vložiti z zadostnimi dokazi podprto prošnjo. Po preteku tega roka vložene prijave se ne bodo sprejemale in tudi na prijave, ki so bile vložene brez naročbe zadevajajočih dokumentov, se ne bo oziralo. Prošnje, oddane na pošti proti povratnemu receptisu vsaj 15. dan po priobčenju naredbe o dovolitvi uvoza zabranjenega blaga, smatrale se bodo za pravočasno vložene. V razpisu je istočasno z naredbo komiteja priobčen tudi postopek pri carinjenju tega blaga. Ko ga carinarnice prejmejo, postopale bodo po njem. Interesente opozarjamo, da se natančno drže roka, ker bo vsaka poznejša intervencija v tej zadevi po našem mnenju brezuspešna.

Priporočamo. Mihelič Konrad doma od Sv. Barbare pri Vurbergu je živel do zadnjega časa kot krojač v Palju. Bil je najboljši krojač v mestu, zanesljiv v vsakem oziru, pošten in priden. Zena mu je umrla pred peti meseci in zapustila petero nepreskrbljenih otrok. Pri zadnjih izbruhih italijanskega divjanstva so mu Italijani zažgali hišo in zgorelo mu je isto vse. Nato so ga izgnali iz mesta. Prišel je z otroci v Maribor, da si tukaj ustvari obstanek in stanuje v železniškem vagonu. Nesrečnega moža priporočamo najtopljeje vsem, ki potrebujejo krojaških del. Ima od begunske organizacije najlepša priporočila. — Narodni svet za neodrešeno domovino.

Jugoslovenski Piemont. Zgodovina Srbije od Črnega Jurija do kralja Petra. Prvi del. — Cirilova knjižnica, II. zvezek. Spisal dr. Leopold Lenard. 152 strani. — Izšel je drugi zvezek Cirilove knjižnice, ki vsebuje prvi del zgodovine jugoslovanskega Piemonta — Srbije Karadžordjevičev. Nova doba zahteva od nas tudi novega znanja, pred vsem moramo poznati našo državo, našo domovino in naš narod v njihovi preteklosti in sedanjosti. Cirilova tiskarna v Mariboru se je odločila, da po svojih močeh odpomore tej potrebi in začela je izdajati „Cirilovo knjižnico“, ki to prinašala razprave o naši zemlji, iz naše preteklosti, našem kulturnem in političnem razvoju, našem narodopisu itd. Odslej bodo sledili zvezki v krajših presledkih, cena je kolikor mogoče nizka in izvršitev hitra. Podjetje je namenjeno predvsem srednjeizobraženemu občinstvu, ki potrebuje splošnega pregleda najnovejših informacij. Radi tega je moral izostati znanstveni aparat, z druge strani pa mora venar spis ohraniti znanstveni značaj, to je, pojasniti, kaj mora povzročiti iz njihovih virov in utemeljevati njihove dokazi. Gori navedena knjižnica je prvi del zgodovine jugoslovanskega Piemonta. Najprej predstavlja socialne in kulturne razmere Srbov ob prehodu pod turško robstvo. V drugem delu opisuje boje Črnega Jurija za svobodo do razpada stare srbske države do velike vstaje pod Črnim Jurijem. V tretjem delu vstaje Črnega Jurija do prve osvoboditve Srbije, v četrtem delu do trenutka, ko je Črni Jurij po očiščenju delale od turških zatiralcev, peljal svoje voje pred Beograd in s tem zopet postavil srbski narod na pozor evropske zgodovine. Delo je torej zaokroženo v smislu, ker gre od padca do osvoboditve Srbije — od trenutka, ko je srbski narod izginil kot mednarodni narod, do trenutka, ko se je zopet pojavil. V drugem delu se bode opisoval nadaljni razvoj jugoslovanske države. Sledili bodo drugi zvezki, ki bodo obravnavali predmete: „Prekmurje“ (s posebnim ozirom na prekmurski narodopis), „Slovenska ženska v dobi osvoboditve“, — „Razvoj jugoslovanske ideologije med Slovenci“ itd. — Publikacija je izšla iz domače potrebe in potreba naj jo priporoča.

Hmelj Zaveza hmeljarskih društev, Zatec, 23. avgusta. Da se vedo hmeljari ravnanje, se je cena zateški hmelj določila na 3500 čeških kron, onemu zateški hmelj določila na 3000 čeških kron za 50 kilogramov. Onšlja pa na 3000 čeških kron za 50 kilogramov. Čeških kron = 172 jugoslov. kron.

Iz Koroške.

Resnica o demarkacijski črti.

Po časnikih je bilo čitati to in ono o odpravi demarkacijske črte nad conama A in B na Koroškem. Poročila v listih večkrat niso bila točna, mogla bi zbegati naše ljudi. Zato hočemo na kratko pojasniti to vprašanje.

Nemci in še kdo drugi so zahtevali popolno odpravo demarkacijske črte iz različnih namenov: nasiliti prazne želodce, agitirati, vltiti našim nemškutarjem novega poguma, terorizirati in plašiti naše ljudi, predvsem pa povzročiti nered in poboje, da bi se začutila potreba zasedati naše ozemlje s tujimi italijanskimi četami. Če pomislimo, da je prišla antarvna plebiscitna komisija iz Pariza z direktnim poveljem odstraniti demarkacijsko črto, potem bomo pravično ocenili uspeh naše delegacije, ki je dosegla, da naša lprava ostane nedotaknjena, da ob demarkacijski črti ostanejo naši orožniki in financarji, ki izvršujejo četudi v skromnem obsegu, nekako kontrolo in da je demonstrativno prihajanje celovških agitatorjev prepovedano.

Prve dni je udarila doli množica od tu izgnanih ali pobeglih nemčurjev, ki so mislili, da bodo rovarili po mili volji. Toda uprava je v naših rokah in nemčurska drevesa ne morejo rasti do nebes. Prišli so tudi sestradani Celovčani: visoki kurz naše valute napram nemški pa jih je kmalu prepričal, da ne bodo tako po ceni odnašali naših živil v svojo lačno domovino.

Tudi so naleteli na odločnost naših ljudi — in mnogi so odhajali s praznimi nahrbtniki. Res je, da so Nemci dobili novega poguma in s svojim terorističnim postopanjem po nekod, posebno v obmejnih okrajih hudo oplašili naše ljudi, v drugih krajih (Rožna dolina) pa so naši ljudje spoznali, da imajo tudi sami krepke pesti. Naše ljudstvo, tudi manj zavedni, pa je na lastne oči spoznalo, kako je v Nemški Avstriji. Tolpe lačnih tatov in sleparjev so jim jasno pokazale, kaj jih čaka, če glasujejo za Nemško Avstrijo. Divjanje, posebno požiganje naših kmetijskih domov, je rodilo nasproten sad od onega, ki so ga Nemci pričakovali: s tem so naše ljudi še bolj odbili. Obenem so naši v Celovcu prve dni pokupili in spravili domov mnogo orodja, strojev, manufakture, ter drugih industrijskih izdelkov. Cene so vsled tega v Celovcu silno poskočile, blaga nimajo veliko in — marsikateri Nemci se nemara že bridko kesajo, da so zahtevali otvoritev meje.

Tako se je zgodilo, da je nam marsikaj v korist, kar bi nam po misli Nemcev imelo škodovati. — Kljub temu moramo stati zvesto na straži in strniti svoje moči. Bratje, rotimo Vas, podpirajte nas z vso silo! Mi hočemo in moramo zmagati!

Potovanje iz SHS ali Avstrije na Koroško. Glede oseb, ki hočejo potovati iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ali iz Avstrije v pas II ali I se zahteva, da dajo vidirati svoje potne liste po delegatu kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v plebiscitni komisiji, čigar urad je v hotelu Kaiser v Celovcu, ako hočejo potovati v pas I, odnosno po avstrijskem delegatu, ki ima svoj urad v hotelu Moser v Celovcu, ako hočejo potovati v pas II.

Prepoved zastav v plebiscitnem ozemlju. Medzavezniška plebiscitna komisija je nadalje sklenila, da se po 10. septembru 1920 ne sme razobašati ali uporabljati nikakih zastav katerekoli vrste v celovškem plebiscitnem ozemlju, izvzemši zastav, ki jih uporabljajo člani komisije. Edino male znake, ki jih bo kdo nosil na sebi, bodo dovoljeni.

Identitetne izkaznice za Koroško. Vsled sklepa medzavezniške plebiscitne komisije se bo po 10. septembru 1920 zahtevalo od vseh oseb, ki redno prebivajo v plebiscitnem ozemlju, da nosijo pri sebi osebne izkaznice o njih identiteti. Tudi otroci od 10 let naprej jih bodo morali imeti.

Kdo bo izgotavljal te izkaznice? Take izkaznice izgotove občinski uradi prebivalcem občine, jih pošljejo nato okrajnemu glavarstvu, ki pritisne nanje uradni pečat ter jih izroči pristojnemu okrajnemu svetu (district council). Okrajni svet tudi pritisne svoj uradni pečat ter jih pošlje občinskemu uradu, da jih izroče naslovljenemu. Ti morajo imeti tako izgotovljene izkaznice na vsak način do 10. septembra 1920, ter jih nositi seboj vselej in povsod.

Kaj je treba pomniti glede teh izkaznic? a) Da osebne izkaznice niso potni listi; b) da osebne izkaznice morajo pečatiti okrajni sveti (District Councils), ki jih je postavila medzavezniška plebiscitna komisija; c) da osebami, ki izpremene prebivališče iz enega glasovalnega okraja v drugega, v roku dveh dni pritisne na osebno izkaznico svoj uradni pečat okrajni svet, v čigar okraj je oseba dospela. Za „izpremembo prebivališča“ se smatra že, če je kdo odsoten od doma samo tri dni; d) da okrajni sveti, ako smatrajo koga za nevšečnega, to pripomnijo na zadnjo stran osebne izkaznice.

Iz Celja.

Ali je mogoče? V zadnji seji je sklenil mestni sosvet v Celju pod predsedstvom g. okrajnega glavarja in gerenta, da odda Nemcu Zanggerju nekaj zemljišča kot odškodnino za trud, ki ga bo imel pri nabavi novih žarnic. Prišli smo res daleč. Mesto samo, ki je tako napredno in narodno, oddaja slov. zemljo Nemcu in tako razširja nemško posest in krepi nemški kapital. V prihodnji seji pa odstopite kar celo mesto zopet Nemcem! Nerazumljivo nam je, kako je mo-

gel g. okrajni glavar spraviti ta korak v soglasje s svojo narodnostjo, ki je dobila poseben patent na sokolskem plesu!

Komunist — navijalec cen. Ivan Martinčič, vodja celjskih komunistov, je bil radi navijanja cen in verižništva kaznovan z globo 5000 K in 5 dni zapora. So res nesebični ti komunistični voditelji. Pred nekaj časom je bil pa radi poverjenja obsojen Brezovšek, slavnostni govornik celjskih komunistov.

V Celju je umrl dne 21. t. m. g. dr. J. Strašek, primarij javne bolnice v Novem mestu na Dol. Kot zdravnik je služboval tudi v Brežicah. Pred svojo smrtjo se je pri sv. spovedi spravil z Bogom.

Celje. Naši kmetje se zelo čudijo, kako je to, da od dne do dne rastejo cene sladkorju, soli in drugim potrebščinam, dočim cene kmetiskim pridelkom padajo. Ob tržnih dneh hodijo policaji z velikim „rešpektom“ po trgu in jemljejo kmetičam kar se jim zdi predrago. Kaj pravi k temu g. gerent? Kaj pa trgovine! Res je, da je naše mesto menda glavno mesto v Sloveniji glede draginje.

Celjska okolica. V naši okoliški občini so razpisane občinske volitve na 17. oktobra. Naše kmetstvo bo ta dan prvič pokazalo, da ne mara ne liberalnih milijonarjev, ne komunističnih razgrajčev!

Celjsko orlovsko okrožje ima v nedeljo, dne 29. avgusta, ob 8. uri dopoldne, pri „Belem volu“ redno okrožno sejo. Zadeva važna. Pridite vsi!

Lopata pri Celju. Naša celjska župnija, posebno naša vas je praznovala na Marijino vnebovzetje dan veselja. Ta dan je blagoslovil ob navzočnosti velike množice m. g. opat F. Ogradi tukajšnjo novo Marijino kapelo. Navzoča sta bila g. župnik iz Galicije pri Zalcu in Sv. Martina v Rožni dolini. Kapeia je v spomin, da je njen posestnik g. Arnšek po 25 letih srečno rešil zadolženo posestvo propada in v srečno vrnitev. Dne 12. septembra se vrši procesija od te kapele v romarsko cerkev v Petrovče. Udeleži se je Marijina družba iz Celja. Začetek ob pol devatih.

Mariborske vesti.

Koncert v „Oficirskem domu“ bo v soboto 28. t. m. ob 20. uri. Vsi g. častniki in njihovi gostje so dobrodošli.

Obesil se je 25. t. m. na stranišču na „Aleksandrovi cesti“ v Mariboru Ivan Ettel, poduradnik iz Nemške Avstrije. Vzrok samomora je neznan.

Dopisi.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Občni zbor telovadnih odsekov Orla in Orlice se vrši v nedeljo, dne 29. t. m., ob treh popoldne, v mežnariji. Ob enem je to nedeljo podučni shod in letni občni zbor Dekl. zveze. Fantje in dekleta iz St. Lovrenca in Pušcave, pridite! Vabimo tudi starše in prijatelje naših mladinskih organizacij, ki se zanimajo za napredek naše slov. krščanske mladine.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Pošino ravnateljstvo prosimo, da nemudoma premesti tukajšnjega poštnega uradnika Lopiča, ker nesramno nadleguje na pošto prihajajoče ženske in vabi celo šolarke v svoj uradni prostor ter ž njimi nespošobno govori. Priče so na razpolago!

Fram. Zavedni Slovenci iz Framu smo se morali v nedeljo 22. t. m. zgražati nad predrznostjo tukajšnjih nemškutarjev. „Heil und Sieg!“ se je kričalo ob priliki veselice požarne brambe v gostilni Turner; tako da bi človek, ki količkaj narodno čuti, mislil, da se nahaja kje v Nemčiji ob Renu. Resnici na ljubo moramo priznati, da nas v srce boli, da razven par častnih izjem, čuti vse za nemčurski tabor, o čemur smo se sedaj dovolj trdno prepričali. Nimamo nič proti veseliam požarne brambe, kot dobrodelno društvo, bo isto tudi vsak zaveden Jugoslovian rad podpiral, a odločno si prepovedujemo, da bi imela ob takih prilikah socialna demokracija s svojimi „Heil“ klici glavno besedo. Torej naj danes v drugem letu naše Jugoslavije požarna bramba podpira rdečkarje, oziroma najhujše nemškutarje, ki sploh niso vredni da bi zaveden Slovenec milostno pogledal po njih. Dosedaj smo bili mirni, a povemo odločno, da si ne pustimo dopasti od raznih „Meglitschev“ in tako dalje, da bi imeli v Framu prvo besedo. Ubogi krojaček je tako kričal „Heil und Sieg“, da so sline kar čez mize letele. Da je rdeči Kristof tudi ob tej priliki udaril čez „bindišarje“ pač menda nebo treba pripomniti. Mislimo, da zadostujejo te vrste, vsaj da se v gostilni Turner, ki je bila nekdanj res narodna, ne bo več kaj takega zgodilo. Ali pa bo g. Turner v resnici internacionalen, kakor se je že izrazil, potem pa obilo sreče z rdečkarji, želijo ramski narodnjaki.

Središče. Tukajšnjim Orlom in Orlicam je daroval ob priliki mariborskega tabora č. g. Franc Toplak, bivši duh. voditelj naših društev, sedaj kaplan v Pišecah, vsakim po 50 K, za kar mu udana središka mladina kliče: Bog plačaj stoterno! Živeli posnemalci!

Dobrna. Dne 22. t. m. se je v zdraviliški dvorani priredila „Rdeča noč“ pod pokroviteljstvom narodnih dam g. dr. Zupane, g. Popovič, g. Agnola in g. Götzl. Cisti dobiček, namenjen tukajšnji ubogi šolski mladini, znaša 5000 K. Požrtvovalnim damam izreka za njihovo veliko blagonaklonjenost najiskrenejšo zahvalo vodstvo šole na Dobrni.

Gornji Grad. Pri tukajšnji konzumni zadrugi so vlomili odnesli manufakture v vrednosti več tisoč K. O storilcih ni nobenega sledu. Razpisuje se nagrada 4000 K tistemu, kateri tatove izsledi in omogoči, dobiti ukradeno blago nazaj.

Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu.

Z ozirom na notico v „Mariborskem delavcu“ z dne 23. avgusta 1920 pod naslovom „Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu“ sem primoran izjaviti sledeče: Neresnično je, da bi bil jaz sprejel v tej zadevi od poslanika Ivana Hribarja neko poročilo, v katerem je g. Hribar označil stališče hranilnice v Niedereinsiedlu z ozirom na neko obstoječo naredbo kot pravilno. Neresnično je tudi, da sem se obrnil z neko vlogo na naše finančno ministrstvo. Res je samo to, da od g. Ivana Hribarja nisem prejel nobenega poročila in da finančnemu ministrstvu nisem predložil nikake vloge. Pred približno 2. meseci je bil g. Davorin Polič v neki uradni zadevi v moji pisarni. Kot bivša sošolca sva se pogovarjala o tekočih pisarniških zadevah. Pri tej priliki je omenil g. Polič tudi vprašanje vloge Okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu, naložene na Češkem. Kolikor se spominjam, sem mu izjavil, da sem kot vladni komisar Okrajne hranilnice storil vse potrebne korake in da je ta vloga popolnoma varna, ker je hranilnica Niedereinsiedel dolžna izplačati našo vlogo v češki valuti. To sem storil radi tega, ker je že takrat „Mariborski delavec“ objavil neko noti-

co, v kateri je hujskal zoper Okrajno hranilnico pri Sv. Lenartu. Kako si upa „dopisnik“ „Mariborskega delavca“ tako nesramno potvarjati resnico? Kako si upa g. Polič ali g. Kopitar meni podtakniti neko izjavo v podobnem smislu, kakor jo je objavil „Mariborski delavec“, mi je nerazumljivo. Tako ravnanje je tako podlo, da ne morem najti primerne izraza.

Ne v lastno obrambo, temveč v pomirjenje vlagateljev se navajam, da je vprašanje jugoslovanskih terjatev in naložb na Češkem ugodno rešeno. Referent za sklepanje čehoslovaške in jugoslovanske trgovske pogodbe pri centralni vladi v Beogradu je pred par dnevi sporočil mojemu zaupniku, da se pogodba sklene v najkrajšem času na temelju reciproci-tete ali vzajemnosti in da je izplačilo jugoslovanskih vlog, naloženih pred vojno ali med vojno, v novi češki valuti zajamčeno in da vlagatelji ne bodo oškodovani. Upoštevati je treba pred vsem dejstvo, da imajo Cehi v naši državi veliko več naloženega denarja nego Jugoslavlani na Češkem. Ako bi češka vlada nameravala oškodovati jugoslovanske vlagatelje, bi s tem sama škodovala svojim vlagateljem, ki imajo svoj denar v Jugoslaviji, ker bi v tem slučaju naša vlada morala izvajati represalije. To pa je seveda izključeno. Naše razmerje do čehoslovaške republike

je kar najpristranejša. G. referent je celo čestital mojemu zaupniku, da imamo svoj denar naložen v čehoslovaški republiki, ker stoji češka valuta mnogo boljše nego jugoslovanska.

Ko sem čital prvi napad na Okrajno hranilnico sem mislil, da je vzrok tem napadom dopisnikova nepoučenost. Sedaj pa je zadeva že dovolj pojasnjena časopisju. Kljub temu ne utihnejo ti napadi. Sedaj se ne čudim nič več, ker dobro vem, da izvirajo vsi ti napadi iz gole hudobije in strankarske zaslepljenosti. Namen je prozoren. Očrtni hočejo vse naše moči pri Okrajni hranilnici in pri Okrajnem zastopu kot slabe gospodarje, v ljudstvu hočejo zbuditi nezaupanje, ker potrebujejo demagoških fraz za prihodnje volitve.

Bil sem vedno za dostojno polemiko. Nikogar nisem namenoma žalil in nikomur nočem delati krivice. Obsojal sem tisti način strankarskega boja, ki vidi v nasprotniku vse najslabše in ne vidi v njem človeka. Po tem načelu se bom ravnal tudi v bodoče. Z g. Poličem ali z g. Kopitarjem pa bom v bodoče govoril samo pred pričami.

Sv. Lenart, dne 24. avgusta 1920.

Dr. Andrej Veble, vladni komisar Okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Izdaje: Čekove nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Mala naznanila.

Razna:

Pozor!

Cene ogromno padle. Velikanska zaloga vsakovrsnega manufakturnega blaga v trgovinah

NARAT & ŽURMAN

Sv. Križ—Rogaška Slatina

Ratanska vas. 704

Razpošilja po celi Jugoslaviji

Brzjavlj:

„Natšar“ Rog. Slatina. Telefon 3.

Proda se:

Trapistovski sir

pristni prvovrstne kakovosti

prodaja in razpošilja,

vsakovrsno

sadije kupuje, prodaja in

razpošilja

Matija Lah, trgovec,

trgovec

MARIBOR, Glavni trg. 4.

Prodajam novo vinsko po-

sodo v vsaki veli-

kosti, prodajam slivovko na debelo

in na drobno, laneno seme ter vse

vrste žita. Frano Kirin, trgovina

mešanega blaga, Voj—Križ,

Hrvatsko. 698

Hiša enonadstropna z gostilno in mesarijo je na prodaj v Studenih pri Mariboru, Okrajna cesta 17. 702

500 vodnih škafov

z železnimi obroči ima na prodaj Anton Božič, strugar v Apačah, p. Galicija na Koroškem. 709

Kmetijski stroji

kakor kultivatorji, dvojne brane, sadni mlini, okopavalniki, čistilniki za žito, robkalniki za koruze itd. se dobijo po zelo ugodnih cenah pri Gospodarski zadruzi v Celju, Gosposka ulica 23.

Glasovir, gosli, 2 košiji, gospodarske sukeje štedilnik, čevlje za ženske in moške, šivalni stroj in gare na prodaj v Studenih pri Mariboru. Travniska ulica 6. 666

Hiša s hlevom in velikim vrtom je na prodaj blizu kolodvora v Mariboru. Več se izve v Meljski ulici 14. 705

Službe:

Dva kožarska pomočnika večja špaltanja (Bandmesser) špalt-maschine) in dva večja posluževanja stroja za meso rezati (Entfleischmaschine) kakor tudi več kožarskih pomočnikov vajenih dela pri jpanu in obdelovanju (Zurichtung) se sprejmejo. Ponudbe na trnornu koža i cipela A. Jakil d. d. Karlovac. 692

Naročajte naše liste!

Preklic!

Obžalujem, da sem gospoda Vekoslava Pavlin osumil tatvine. Priznam, da je rečen v tem oziru popolnoma nedolžen ter se mu zahvaljujem, da me radi gornjega osumljenja ni tožil radi razžaljenja časti. Iv. Krajnc, gost. pri Sv. Lenartu v Sl. g.

ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT V MARIBORU.

6 MESEČNI TEČAJI

IN

4 MESEČNI TEČAJI

ZAČETEK DNE 4. OKTOBRA 1920.

TEČAJI

za slovensko stenografijo, nemško stenografijo, strojepisje, slovensko korespondenco, navadno računstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slov. jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za začetnike, lepopisje, cirilico in obrtno risanje.

Obšir. prospekt brezplačno

ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT, MARIBOR, Vetrinjska ulica 11, II. nadstr., sprejema od 11.—12.

KAVARNA CENTRAL

V MARIBORU, GOSPODSKA ULICA,

v sredini mesta,

se kot prva slovenska kavana v Mariboru priporoča za obilen obisk vsem Jugoslovanom

G. VALJAK,
KAVARNAR

Inserirajte v „Straži“.

KONCERT

V REKRAH
na kras. vrtu gostilne
„pod Pohorjem“

V NEDELJO, DNE 29. JULIJA POP.

Svira domača priljubljena godba. Izborna stara in nova vina, sveže pivo, mrzla in topla jedila. Vstop prost.

Hočete kupiti po nizki ceni??

Potem si oglejte veliko zalogo

čevljev dokolenic (gamaš) 701

oblek

perila

torbic za trg

potnih košar in raz.

galant. blaga ter

vrvi iz prave konoplje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg šte. 2.

Vsako nedeljo popoldne VRTNI KONCERT

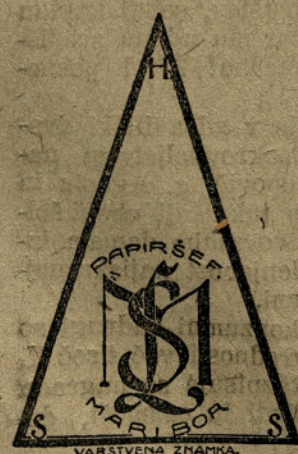
v gostilni „RUDL“ (vila Alvis)

blizu glavnega kolodvora.

kot specijaliteta se dobivajo pristna štajerska vina, fina mrzla in topla jedila. Solidna postrežba. Cenjenemu občinstvu se prav vljudno priporoča

A. RUDL,
gostilničarka,

688

VSI državni, avtonomni in privatni uradi :: VSE šole in VSA trgovska in industrijska podjetja :: KUPUJEJO

vse svoje pisarniške potrebščine pri veletrgovini

LUDOVIK ŠEF, MARIBOR, Prešernova ulica šte. 1

Tovarniška zaloga papirja in spec. trgovina pisarniških potrebščin

ZASTOPSTVO za najboljši pisalni stroj „UNDERWOOD“ in razmnoževalni aparat „OPOLOGRAPH“ Na zahtevo pismene ali ustmene ponudbe. Brzjavlj: Papiršef Maribor